

مقایسه آموزش عفونت پس از زایمان به دو روش سخنرانی و نقشه مفهومی بر اساس دو سطح اول مدل کرک پاتریک در دانشجویان مامایی علوم پزشکی اردبیل

دکتر سمیرا شهباززادگان، آریتا یارمحمدی، فریده مصطفی زاده
گروه مامایی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
samirashahbazzadegan2000@yahoo.com

مقدمه و هدف

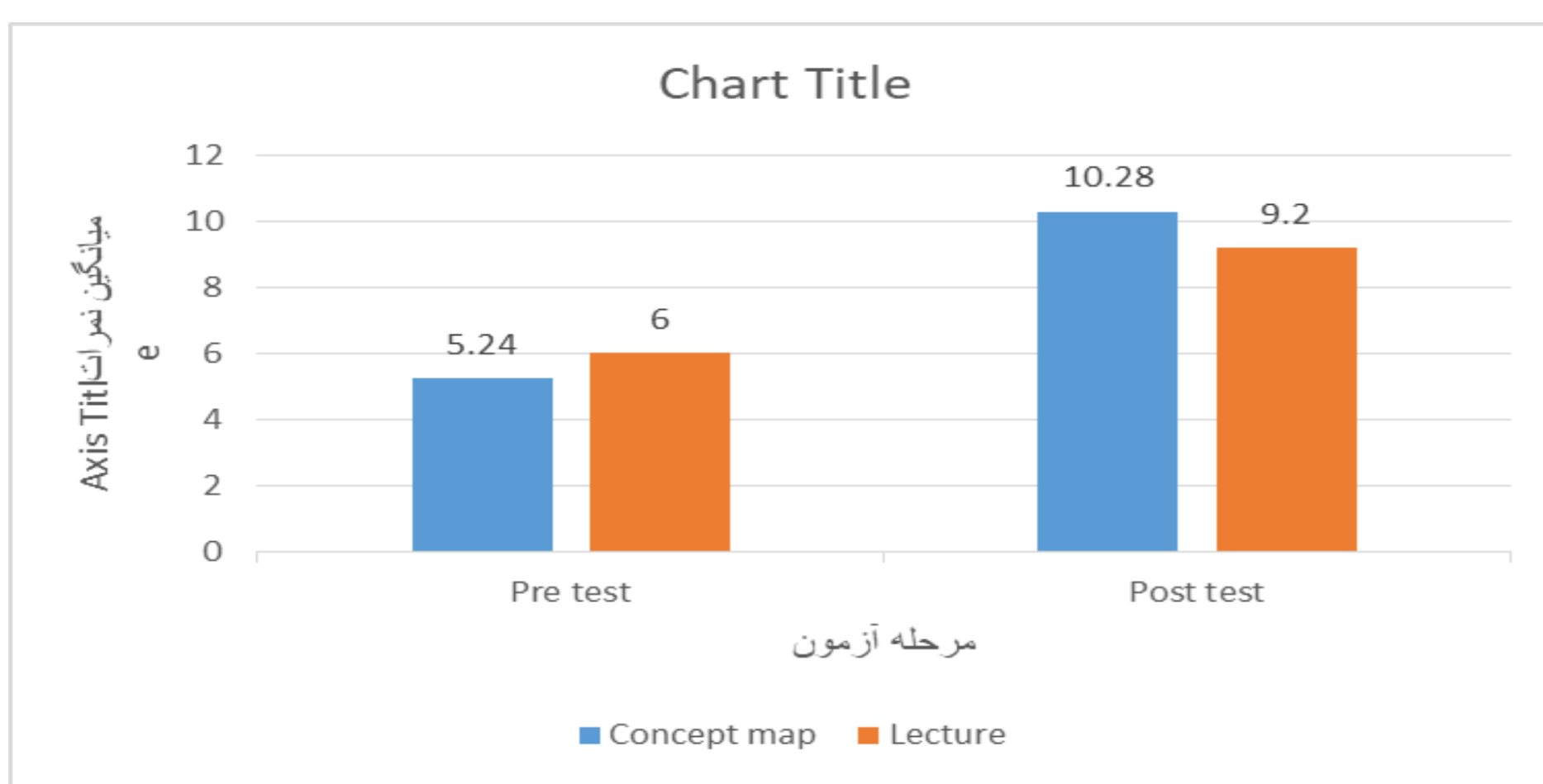
امروزه میان عملکرد پرستاران و ماماها و آموزش دریافت شده توسط آنان، شکاف قابل توجهی گزارش شده است (۱). پرستاران و ماماها تازه فارغ التحصیل، ممکن است مهارت ها و دانش ضعیفی داشته باشند که می تواند امنیت بیمار را تهدید نماید (۲). این امر دست اندرکاران آموزش پرستاری و مامایی را برای ارائه فرصتهای یادگیری معنادار و موثر به دانشجویان به تکاپو وا می دارد و توانایی آنان را برای آموزش بهینه به چالش می کشد (۳). یکی از مهمترین این چالشها که یکی از مراحل مهم در طراحی آموزشی نیز به شمار می رود، انتخاب شیوه های تدریس است که پس از گزینش محتوا و پیش از تعیین ابزار آموزشی، توسط یاددهنده انتخاب می شود، چرا که روش تدریس می تواند چگونگی فعالیت فراگیر را برای حصول به اهداف آموزشی مشخص نماید (۴) در رشته مامایی، آموزش و ارزشیابی موارد اورژانس، جایگاه ویژه ای را در حیطه آموزش به خود اختصاص داده است. عفونت پس از زایمان، سومین علت مرگ و میر مادران به ویژه در کشورهای در حال توسعه است. عوارضی از قبیل طولانی شدن مدت بستری در بیمارستان، تحمیل هزینه های اضافی، کاربرد طولانی مدت آنتی بیوتیک ها و ایجاد عوارضی چون چسبندگی و به دنبال آن نازایی از جمله موارد قابل توجه عفونت های پس از زایمان است (۵). از آنجایی که عفونت پس از زایمان مسئول مرگ و میر ۱۱ زن در هر هزار تولد زنده در سال ۲۰۲۱ بوده و ۱۵ درصد از کل مرگ مادران در کشورهای در حال توسعه را تشکیل می دهد، بی نهایت مهم است که ماماها توانایی پیشگیری و اداره فوری این بیماری ها را داشته باشند (۶). با توجه به اهمیت شناخت علل و علائم عفونت های پس از زایمان و تربیت ماماها می توانند در کنترل و اداره این بیماری که همچنان دلیل مهم مرگ و میر مادران در کشورما نیز به شمار می رود، تدریس این مهم با تاکید فراتر از آنچه دانشجویان در واحدهای درسی خود می گذرانند احساس می شود. در سالهای اخیر مطالعات جدیدی پیرامون بررسی یادگیری و توانمند سازی دانشجویان مامایی در خصوص عفونت پس از زایمان توسط پژوهشگر یافت نگردید. این مطالعه با هدف مقایسه آموزش عفونت پس از زایمان به دو روش سخنرانی و نقشه مفهومی بر اساس دو سطح اول مدل کرک پاتریک در دانشجویان مامایی علوم پزشکی اردبیل انجام گرفت.

یافته ها

از نظر اطلاعات دموگرافیک افراد در دو گروه مورد مطالعه تفاوت آماری معنی دار نداشتند. مقایسه میانگین نمره رضایت در جدول و نمره یادگیری دانشجویان در نمودار آورده شده است. تفاوت نمره آگاهی و رضایت در دو گروه قبل از مداخله معنی دار نبود ولی این تفاوت بعد از مداخله معنی دار شد نمره یادگیری و رضایت در گروه نقشه مفهومی بالاتر بود. میانگین نمره پس آزمون در گروه نقشه مفهومی $28/10 \pm 9/1$ و بیشتر از مقدار قبل از آموزش $24/5 \pm 18/2$ بود، میانگین نمره پس آزمون در گروه سخنرانی $20/9 \pm 7/1$ بیشتر از قبل از آموزش $6/0 \pm 97/1$ بود. تفاوت میانگین نمره یادگیری دانشجویان گروه آموزش روش نقشه مفهومی و گروه روش سخنرانی در پس آزمون از نظر آماری معنی دار بود ($p=0/4$).

تعیین تفاوت میانگین رضایت بین دو گروه مورد سنجش

متغیر	گروه آموزش با روش سخنرانی	گروه آموزش با روش نقشه مفهومی
تعداد	میانگین $\pm$ انحراف معیار	تعداد
محتوا	25	25
استناد	25	25
امکانات	25	25
کل	105/68 $\pm$ 6/84	107/92 $\pm$ 4/46

مقایسه نمره یادگیری دانشجویان در دو گروه نقشه مفهومی و سخنرانی قبل و بعد از آموزش

روش انجام کار

این مطالعه نیمه تجربی پس از اخذ کد اخلاق IR.ARUMS.REC.1401.053 در دانشکده پرستاری و مامایی اردبیل بر روی ۵۰ نفر دانشجوی مامایی انجام شد. معیار ورود به این پژوهش، گذراندن واحد بارداری زایمان ۱ و داشتن پیش زمینه قبلی در خصوص مراحل زایمان و بعد از زایمان و معیار خروج از پژوهش با توجه به برگزاری کارگاه در دو جلسه، غیبت در حداقل یک جلسه و عدم پر کردن صحیح پرسشنامه (نقص در پرکردن) در نظر گرفته شد. دانشجویان به طور تصادفی در گروه های سخنرانی و نقشه مفهومی قرار گرفتند. در روش نقشه مفهومی محتوای آموزشی برایانه ای که توسط پژوهشگران ترسیم و تهیه شده بود نمایش و در اختیار دانشجویان قرار گرفت. دانشجویان در حین تدریس توانستند با مشاهده نقشه ها، آنها را در جزوه خود ترسیم نمایند. در پایان تدریس از دانشجویان خواسته شد نقشه مفهومی را با توجه به مطالب فرا گرفته شده رسم نمایند و در پایان نقشه های کشیده شده توسط دانشجویان مورد تبادل نظر قرار گرفت و نکات مبهم رفع گردید. در روش سخنرانی به شیوه معمول تدریس و در آخر جلسه پرسش و پاسخ انجام شد.

برای جمع آوری داده ها، از یک پرسشنامه رضایت ۲۳ سؤالی (واکنش، سطح اول مدل کرک پاتریک) و یک آزمون ۱۵ سؤالی برگرفته از کتاب های WHO در مورد مدیریت سپسیس نفاس برای بررسی دانش و یادگیری دانشجویان (آگاهی، سطح دوم مدل کرک پاتریک) استفاده شد. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و آزمون تی مستقل و زوجی با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

بحث و نتیجه گیری

با توجه به نتایج پژوهش، با استفاده از روش تدریس نقشه مفهومی برای دانشجویان مامایی در دانشگاه ها، می توان عمق یادگیری و ماندگاری مطالب را افزایش داده و رضایت بیشتری از آموزش را فراهم آورد. این امر در دروس رشته مامایی به خصوص در دروس تخصصی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بنظر می رسد در آموزش به روش نقشه مفهومی دانشجویان با سازماندهی و ربط دادن مفاهیم آموخته شده قبلی به یادگیری پایدارتری می رسند لذا به کارگیری این شیوه آموزشی در فراگیران گروه های آموزشی توصیه می شود.

هرچه دانش یک ماما افزایش یابد نقش او در ارتقا سلامت جمعیت بیشتر خواهد شد و اطلاعات او را که مستقیماً با سلامت مادر باردار گره خورده است افزایش

پیام پوستر

آموزش دروس تخصصی مانند عفونت پس از زایمان با روش نقشه مفهومی، تاثیر بیشتری در رضایت و یادگیری دانشجویان مامایی دارد. لذا به کارگیری این شیوه آموزشی برای فراگیران گروه های آموزشی توصیه می شود.

منابع

1. Shinnick MA, Woo MA, Menten JC. Human patient simulation: State of the science in prelicensure nursing education. Journal of Nursing Education. 2011 Feb 1;50(2):65-72.
2. Duchscher JB. A process of becoming: The stages of new nursing graduate professional role transition. The Journal of Continuing Education in Nursing. 2008;39(10):441-50.
3. Kaddoura MA. New graduate nurses' perceptions of the effects of clinical simulation on their critical thinking, learning, and confidence. The Journal of Continuing Education in Nursing. 2010 Nov 1;41(11):506-516.
4. Liaghatdar MJ, Abedi MR, Jafari E, Bahrami F. Effectiveness of lecturing teaching method and group-discussion teaching method on educational achievements and communicative skills: A comparative study. Quarterly journal of Research and Planning in Higher Education. 2004; 10(3): 29-55.
5. Mesdaghinia E, Abedzadeh Kalahroudi M, Adi Beig M, et al. A case report of pseudo aneurysm of the uterine artery after cesarean section. ISMJ. 2012; (2): 151-1562.
6. WHO. Education material for teachers of midwifery, 2016; 2th edition: 16-18.